dr hab. Justyna Karaźniewicz

OPINIA O ROZPRAWIE DOKTORSKIEJ MGR MARCINA KRESIŃSKIEGO „PRAWNOKARNA OCHRONA FUNKCJONARIUSZY POLICJI W POLSCE”

Rozprawa doktorska mgr Marcina Kresińskiego „Prawnokarna ochrona funkcjonariuszy Policji w Polsce” stanowi udaną – w mojej opinii – próbę kompleksowego ukazania środków prawnokarnej ochrony policjantów. Wybór tematu oraz celu opracowania uznać należy za trafny z uwagi na niespotykane dotąd w literaturze przedmiotu wielopłaszczyznowe podejście do badanych zagadnień. Nie ulega wątpliwości, że istnieje konieczność zapewnienia funkcjonariuszom Policji szczególnych środków, służących prawnej ochronie ich dóbr, takich jak życie, zdrowie czy dobre imię. Jako reprezentanci formacji stojącej na straży bezpieczeństwa i porządku publicznego, w swojej codziennej służbie są niezwykle często narażeni na różnego rodzaju ataki, skierowane przeciwko różnym dobrom. Mimo, iż prawo karne, ze względu na swój subsydiarny charakter, powinno być regulatorem stosunków społecznych tylko wtedy, gdy inne środki oddziaływania nie są skuteczne i wystarczające, w polskim prawie karnym penalizacja zachowań skierowanych przeciwko policjantom jest szeroka. Pociąga to za sobą konieczność spojrzenia na tę ochronę z perspektywy różnych regulacji prawnokarnych. Sam fakt kryminalizacji zachowań nie przesądza o skuteczności ochrony, stąd Doktorant, poza rozważaniami karnomaterialnymi, słusznie skoncentrował się na procesowych środkach ochrony, które w znacznej mierze przesądzają o jej skuteczności. Zasadnie także mgr Marcin Kresiński zawarł w pracy zarys pozakarnych środków ochrony, które z jednej strony pozwoliły na uzupełnienie systemu prawnej ochrony policjantów, z drugiej natomiast umożliwiły umiejscowienie prawnokarnych środków ochrony w kompleksowo postrzeganym systemie.

Doktorant w prawidłowy sposób określił cele i zakres pracy, a także hipotezy, których weryfikacja była celem podjętych badań. Szeroki zakres rozważań objętych tymi problemami wymagał od Doktoranta interdyscyplinarnej wiedzy z różnych gałęzi szeroko rozumianego prawa penalnego. Merytoryczny poziom rozważań potwierdza, że wymóg ten został przez Autora spełniony. Poza rozważaniami teoretycznymi, niezwykle cennym elementem pracy są własne badania Doktoranta. Zasadnie Doktorant dokonał wyboru metody badań aktowych i metody badań ankietowych, jako najbardziej adekwatnych do realizacji założonych celów i

problemów. Przebieg badań oraz ich wyniki zawarte w treści pracy świadczą także o tym, że mgr Marcin Kresiński opanował umiejętność prawidłowego prowadzenia wywodu naukowego i prezentacji wniosków wynikających z badań. Poszczególne zagadnienia zostały przedstawione w sposób pogłębiony, wzajemnie ze sobą powiązany, tworząc spójną całość. Praca napisana jest poprawnym prawniczym językiem, z poszanowaniem zasad korzystania z dorobku doktryny i orzecznictwa. Należy przy tym zauważyć, że Doktorant wykorzystał w bardzo szerokim zakresie literaturę przedmiotu oraz orzecznictwo.

Struktura pracy jest prawidłowa i odpowiada przyjętym na wstępie założeniom i celom. Rozprawa składa się z 6 rozdziałów, podzielonych na mniejsze jednostki, właściwie ze sobą powiązanych i tworzących logiczną, spójna całość. Rozdział I ma charakter wprowadzający do właściwych rozważań i obejmuje charakterystykę policjanta jako funkcjonariusza publicznego objętego szczególną ochroną prawną. Na podkreślenie zasługują w tym rozdziale analizy dotyczące ratio legis takiej ochrony, a także wskazanie płaszczyzn, na których prawodawca przewidział środki prawne służące ochronie policjantów. Dzięki temu możliwe było umiejscowienie podejmowanych w dalszych rozdziałach analiz w całym kompleksie ochrony prawnej funkcjonariuszy.

Rozdziały II i III koncentrują się na wskazaniu przestępstw skierowanych przeciwko policjantom. Określenie zakresu penalizacji zachowań podejmowanych wobec funkcjonariuszy należało, co też uczynił Doktorant, poprzedzić badaniami historyczno-prawnymi, które pozwoliły na rekonstrukcję ewolucji ochrony prawnokarnej funkcjonariuszy (Rozdział II). Rozdział III zawiera natomiast szczegółową analizę obowiązujących regulacji Kodeksu karnego w zakresie czynów zabronionych skierowanych przeciwko różnym dobrom policjantów. Ważną częścią tego rozdziału są także wyniki przeprowadzonych badań aktowych, w których Doktorant odniósł się m.in. do struktury przestępczości na szkodę policjantów, sposobu i okoliczności popełnienia przestępstw oraz sylwetki sprawcy.

Rozdział IV stanowi drugą najistotniejszą część rozprawy i koncentruje się na roli karnoprocesowych środków ochrony funkcjonariuszy. Autor szczegółowo wskazuje możliwości ochrony własnego interesu przez policjanta w prowadzonym postępowaniu karnym. Trafnie identyfikuje problemy, które obniżają skuteczność ścigania, związane przede wszystkim z inicjowaniem postępowania karnego oraz czynnościami dowodowymi. W rozdziale tym, zagadnienia teoretyczne zostały następnie odzwierciedlone w przedstawionych wynikach badań aktowych, w których Doktorant odniósł się do wielu aspektów procesowych, m.in. wykorzystywania przez pokrzywdzonych policjantów swoich praw w toku postępowania

przygotowawczego i sądowego, porozumień procesowych, a także struktury osądzeń, pozwalającej na rekonstrukcję polityki karnej sądów w odniesieniu do tych czynów.

Rozdział V ma charakter rozważań uzupełniających w stosunku do głównych zagadnień i obejmuje wskazanie środków pozakarnej ochrony funkcjonariuszy. Doktorant odniósł się w nich do regulacji cywilnoprawnych i administracyjnoprawnych, zwracając uwagę nie tylko na istotę regulacji zapewniających ochronę policjantów, ale także eksponując praktyczne problemy związane z ich stosowaniem.

Ostatni, VI rozdział pracy zawiera wyniki badań ankietowych, przeprowadzonych wśród doświadczonych funkcjonariuszy Policji. Są to niezwykle interesujące i oryginalne badania, które pozwoliły Autorowi na odtworzenie struktury, dynamiki przestępczości na szkodę policjantów, nawet tej, która nie została objęta ewidencją sądową czy policyjną z uwagi na brak wszczęcia postępowania karnego. Umożliwiły także wyciągnięcie wniosków odnoszących się do potrzeb, oczekiwań i oceny rzeczywistości karnomaterialnej i procesowej przez funkcjonariuszy Policji.

Pracę wieńczą Wnioski końcowe, w których zostały syntetycznie wskazane konkluzje, odnoszące się do wyników weryfikacji postawionych na wstępie hipotez badawczych. Należy zwrócić uwagę, że wnioski są trafnie sformułowane, logicznie powiązane z analizami zawartymi w całej pracy, zawierające własne oceny Autora oraz propozycje zmian. Potwierdzają ona wymagany poziom wiedzy teoretycznej Doktoranta, a także umiejętność prowadzenia pracy naukowej i klarownego prezentowania jej wyników.

W związku z powyższym, pozytywnie oceniam pracę doktorską mgr Marcina Kresińskiego i uważam, że spełnia ona wymogi dla dopuszczenia jej do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia naukowego doktora nauk prawnych.